

# Kestävyyismurroksen toimenpidesuosituks

Perustuu IPBES:n ja Suomen luontopaneelin raportin [Kestävyyismurros edellyttää johtonmukaista ja läpileikkaavaa politiikkaa, 2024](#) toimenpidesuosituksiin.

## 1. Kestävyyismurros on kiireellinen ja välttämätön

- Oikeudenmukaiseen ja kestävään maailmaan tähtäävä **kestävyyismurros on kiireellinen ja välttämätön**, jotta luontokadosta, luonnon köyhtymisestä ja näistä johtuvasta elintärkeiden ekosysteemipalveluiden romahtamisesta johtuviin toisiinsa kytkeytyviin kriiseihin (esim. luontokato, ilmastonmuutos ja ympäristön saastuminen) voidaan puuttua nopeasti ja tehokkaasti.
- Jos emme toimi nyt, seurauksista tulee kalliimpia ja vaikeammin korjattavia.

## 2. Tarvitaan isoja muutoksia ajatteluun ja toimintaan

- Kestävyyismurroksella tarkoitetaan perustavanlaatuisia, **koko järjestelmän laajuisia muutoksia näkemyksissä, rakenteissa ja käytännöissä**. Pelkät pienet parannukset eivät riitä.
- Pitää muuttaa tapaa **miten ajattelemme (arvot), miten yhteiskunta toimii (rakenteet) ja miten toimimme arjessa (käytännöt)**.
- Tärkeitä kehitettäviä teemoja ovat: ihmisen ja luonnon suhteen heikentyminen ja ihmisten ylivalta suhteessa luontoon, alkuperäiskulttuurien arvon ja tärkeyden tunnustaminen kestäväyismurroksen rakentamisessa, vallan ja vaurauden tasaisempi jakautuminen sekä kohtuulliseen kulutukseen pyrkiminen.

## 3. Kestävyyismurroksen toteutumista ohjaavat tärkeät periaatteet

Kestävyyismurrosta tehdään neljän periaatteen mukaan. Periaatteet pohjautuvat kestävyysarvoihin ja ohjaavat kestävyismurrokseen liittyvää päätöksentekoa ja käyttäytymistä.

- Yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus** – kaikille reilut mahdollisuudet.
- Moniarvoisuus ja osallistuminen** – kaikki voivat vaikuttaa, huomioidaan tasavertaisesti eri väestö- ja eliöryhmät.
- Luonnon kunnioitus** – luonto antaa edellytykset hyvinvoinnille ja yhteiskuntien toimivuudelle.
- Oppiminen ja sopeutuminen** – opitaan virheistä ja parannetaan toimintaa, jotta tahattomat seuraukset, toimien vaikutukset ja vallitsevat jännitteet on mahdollista havaita ja niihin voidaan reagoida.

---

#### 4. Kestävyyismurrosta edistävällä muutoksella on isoja esteitä

- **Epätasa-arvo, vallan keskittyminen ja kestävän kehityksen kannalta heikot päätökset hidastavat muutosta.** Myös kestäättömät kulutustottumukset sekä teknologian ja tiedon puute voivat estää tarvittavien muutosten edistymistä.
  - **Muutosta voidaan ohjata luonnon huomioivilla laeilla ja veroilla, ympäristöystävällisillä tuilla ja laaja-alaisella yhteistyöllä.** Tavoitteiden ja politiikan tulee pyrkiä yhteneväisiin, kestävyysmurrosta edistäviin päämääriin.
  - Tarvitaan rajat ylittävää yhteistyötä ja **rohkeutta muuttaa nykyisiä toimintatapoja.**
- 

#### 5. Tarvitaan monenlaista tietoa ja yhteistyötä

- Toimivia ratkaisuja voi syntyä yhdistämällä tieteellinen tieto, paikallinen, kokemuksellinen ja ylisukupolvinen tieto sekä alkuperäiskulttuurien viisaus.
  - **Erilaiset lähestymistavat** tarjoavat toisiaan täydentäviä näkemyksiä kestävyysmurroksesta ja sen edistämisestä, nopeuttamisesta ja ohjaamisesta.
  - **Kansalaistoiminnan ja päätöksenteon vuoropuhelun mahdollistaminen** on tärkeää.
  - Yhdessä ymmärtäminen ja tekeminen tuottaa parhaat ratkaisut.
- 

#### 6. Kestävyyismurroksen toteuttaminen on mahdollista

- Muutos voi alkaa pienistä teoista ja kasvaa suureksi. Niin pienimuotoiset kuin laajamittaisetkin muutokset edistävät kestävyysmurrosta kohti oikeudenmukaista ja kestävää maailmaa, mikäli ne kohdistetaan ilmiöiden taustasyihin.
- Kestävyyismurrosta edistävien **ideoiden ja aloitteiden tulee olla tasapuolisia, oikeudenmukaisia, moniarvoisia ja osallistavia** ja jotka samalla **edistävät ihmisen ja luonnon kunnioittavaa ja vastavuoroista suhdetta.**
- **Toiveikkaat visiot ja esimerkit tulevaisuudesta auttavat ihmisiä toimimaan paremmin kohti kestävää maailmaa** ja tuottavat paremmin konkreettisia tuloksia nopeastikin. Hyvä visio huomioi sekä ihmisen että luonnon tarpeita.